

Nyheter

Storingsvalget 2021

EØS-motstanderne vil ha kamp i en Støre-regjering

Island har i flere år kranget med Eftas kontrollorgan (ESA) om forrang for nasjonale lover. SV, Sp og Rødt vil at en Støre-regjering skal gjøre som Island og la norske lover gå foran EØS-direktiv.

Thomas Spence

Dette sier Sps finanstalsperson Sigbjørn Gjelsvik: - Det er påtagelig at mens noen hundre tusen islendinger tar kampen for nasjonal suverenitet mot EU, så sitter den norske regjeringen musestille og ser på. Norge bør støtte helhjertet opp om islendingenes viktige prinsipielle kamp for at EU-regelverk må tilpasses nasjonale forhold.

SV-leder Audun Lysbakken og Rødt-leder Bjørnar Moxnes er enige:

- Vi bør stille oss på Islands side fordi det betyr å stille seg på norske arbeidsfolks side, sier Lysbakken.

- Av en ny Ap-ledet regjering forventer Rødt at de tar kampen mot sosial dumping på alvor og med åpent sinn ser til Island, sier Moxnes.

Konflikt under radaren. Under radaren har Island i flere år kranget med ESA om selvråde-

rett. ESA mener at Island ikke følger EØS-avtalens protokoll 35. Den skal sikre at EU-lovgivning har forrang fremfor nasjonal rett: «I tilfelle av mulig konflikt mellom gjennomførte EØS-regler og andre lovregler forplikter EFTA-statene seg til om nødvendig å innføre en lovregel om at EØS-reglene skal gå foran i disse tilfellene», sier protokollen.

Den er tatt inn i den norske EØS-lovens paragraf 2: «Bestemmelser i lov som tjener til å oppfylle Norges forpliktelser etter avtalen, skal i tilfelle konflikt gå foran andre bestemmelser som regulerer samme forhold.»

Saken startet i 2012 da ESA sa at Islands høyesterett i tre avgjørelser så ut til å ha latt nasjonale regler gå foran gjennomførte EU-regler. Konflikten er fortsatt ikke løst og kan ende i Efta-domstolen.

Solberg-regjeringen har holdt seg langt unna konflikten:

- Norge har ikke tilkjennegitt

Problemet er at vi har en EØS-lov som sier at EU-regler skal ha forrang

Bjørnar Moxnes, Rødt-leder

noe syn i denne saken mellom ESA og Island, svarer UD.

EØS splitter rødgrønn side. EØS splitter de rødgrønne partiene, og delvis Ap og fagbevegelsen. LO-kongressen vedtok i 2017 - i strid med EUs mål - at «norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning må gis forrang foran EUs regler».

Rødts leder Bjørnar Moxnes mener forrang er viktig for å beskytte arbeidslivet mot sosial dumping.

- Problemet er at vi har en EØS-lov som sier at EU-regler skal ha forrang. Vi får høre at det ikke er rom for selvstendighet. Men se til Island: Der innføres EU og EØS-lover bare «så langt det er passende», sier Bjørnar Moxnes.

Sp og SV varsler kamp i en ny rødgrønn regjering. En ny rødgrønn regjering må ifølge Lysbakken ta norsk selvråderett på alvor og kjempe for arbeidsfolks rettigheter.

- Spesielt de gangene EU løper høyresidens markedsliberale ærend. I denne kampen står vi sammen med fagbevegelsen, som krever at norske regler og avtaler skal gjelde i Norge, sier Lysbakken. Han sier at det var en forutsetning at EØS-avtalen ikke skulle påvirke norske arbeidslivs-vilkår da avtalen ble inngått.

- Nå ser vi at disse er under press. Da må vi finne ut av hvor langt det berømte handlingsrommet, som Ap ofte snakker så varmt om, strekker seg.

- Partiene på venstresiden har ulikt syn på EØS. Men jeg forventer at en ny regjering vil stille seg på arbeidstagerens side. Det regner jeg med at fagbevegelsen også forventer, sier Lysbakken.

Sp: Må starte umiddelbart. Forholdet til EØS-avtalen kan raskt bli en torpedo inn i en rødgrønn regjering. Ap-leder Jonas Gahr Støre har gjort det klinkende klart at EØS-avtalen vil være en bunnplanke i en Ap-ledet regjering. Ifølge partiets hjemmeside står Ap «klippefast på EØS-avtalen». De vil også «utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen maksimalt».

Sp og SV vil erstatte EØS-avtalen med en handelsavtale. De to kan få flertall i en Støre-regjering. Hvis Rødt kommer i vippeposisjon, vil presset ytterligere øke.

Sigbjørn Gjelsvik sier at «kampen for norske interesser må starte umiddelbart etter valget».

Sp «vil systematisk jobbe for å utnytte og utfordre handlingsrommet i EØS-avtalen». Ifølge Sigbjørn Gjelsvik innebærer det for eksempel å avvise krav fra EU om å fjerne støtteordninger for industriutvikling hvis det er mer inngripende enn hva andre land må finne seg i.

🔗 **EØS-avtalens betydning for norsk arbeidsliv kan skape store problemer for en Støre-regjering.** Fra venstre: Ap-leder Jonas Gahr Støre, Sp-leder Trygve Slagsvold Vedum og SV-leder Audun Lysbakken.

Foto: Ole Berg-Rusten, NTB

